

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over een vlottere toegang tot klimaatfinanciering voor niet-overheidsactoren

(initiatiefadvies)

(2019/C 110/03)

Rapporteur: **Cillian LOHAN (IE-III)**

Rechtsgrondslag	Artikel 29, lid 2, reglement van orde Initiatiefadvies
Besluit van de voltallige vergadering	15.2.2018
Bevoegde afdeling	Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	27.11.2018
Goedkeuring door de voltallige vergadering	12.12.2018
Zitting nr.	539
Stemuitslag	114/6/7
(voor/tegen/onthoudingen)	

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Hoewel in pacts voor klimaatfinanciering veel middelen zijn toegezegd, wijst het EESC erop dat het voor kleine niet-overheidsactoren op klimaatgebied lastig is om toegang tot financiering te krijgen en dus potentieel transformatieve initiatieven te ondersteunen en werkelijkheid te laten worden.

1.2. De voor klimaatbeleid bestemde financieringsstromen in de EU moeten dringend gemonitord en in kaart gebracht worden. Dat zal het gemakkelijker maken om de impact ervan voor niet-overheidsactoren op klimaatgebied te meten, en zal ervoor zorgen dat de vooruitgang met de koolstofarme transformatie van de economie in het algemeen kan worden gevolgd.

1.3. De financieringsbronnen en de bottom-upinitiatieven die financiering nodig hebben zijn heel divers. Er bestaan geen mechanismen om ze dichter bij elkaar te brengen. Dit zou met de oprichting van een inclusief forum voor klimaatfinanciering op EU-niveau moeten worden verholpen.

1.4. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) komt met een voorstel voor **een forum voor klimaatfinanciering om de voornaamste problemen aan te pakken**, dat stakeholders gezamenlijk belemmeringen in kaart zou moeten laten brengen, oplossingen zou moeten uitwerken en een overzicht zou moeten maken van de doeltreffendste instrumenten voor een betere distributie van de financiering, waaronder een soort bemiddelingsdienst die klimaatprojecten en bijpassende financieringsbronnen met elkaar in contact brengt.

1.5. Er moet een mechanisme worden gecreëerd (en vervolgens moet daar duidelijk over worden gecommuniceerd) om initiatieven te bereiken die kleinere bedragen nodig hebben. Zo'n mechanisme zou onder andere het volgende moeten omvatten:

- vereenvoudigde aanvraagprocedure;
- vereenvoudigde rapportageverplichtingen;
- matchingfinanciering;
- steun voor projecten in de ontwerpfase, vooraanvragen voor financiering;
- steun voor capaciteitsopbouw, netwerkvorming, uitwisseling en platformontwikkeling op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau.

1.6. De aandacht voor klimaatfinanciering mag niet leiden tot minder of geen verantwoorde financiering op andere terreinen. Alle financiering moet aan een klimaattoets worden onderworpen om te garanderen dat andere dan specifiek voor het klimaat bestemde middelen geen averechts effect hebben op de klimaatafspraken en -doelen. Deze verplichting vloeit voort uit artikel 2.1c van de Overeenkomst van Parijs, op grond waarvan geldstromen in overeenstemming moeten worden gebracht met een traject naar broeikasgasarme en klimaatbestendige ontwikkeling.

1.7. Er moet een toolkit en een heldere communicatiestrategie worden ontwikkeld, die niet-overheidsactoren op alle niveaus in staat stellen inzicht in en toegang tot klimaatfinanciering te krijgen. De toolkit moet het voor projectontwikkelaars eenvoudiger maken om projecten uit te werken die bijdragen aan een koolstofarme en klimaatbestendige economie.

2. Inleiding

2.1. Dit advies bouwt voort op de eerdere EESC-adviezen over een coalitie om de toezeggingen in de Overeenkomst van Parijs na te komen ⁽¹⁾ en de bevordering van klimaatmaatregelen van niet-overheidsactoren ⁽²⁾, alsook op een recente EESC-studie ⁽³⁾ waarin werd gewezen op belemmeringen die een grotere betrokkenheid van niet-overheidsactoren bij klimaatbeleid in de weg staan.

2.2. Het EESC pleitte in 2018 voor een „Europese dialoog over klimaatmaatregelen van niet-overheidsactoren” (ED-NSCA) om klimaatmaatregelen van in Europa gevestigde niet-overheidsactoren te versterken en de reikwijdte en de schaal ervan te vergroten. Het stelde dat deze dialoog niet alleen bedoeld zou moeten zijn om maatregelen onder de aandacht te brengen, maar ook tegemoet zou moeten komen aan de behoeften van niet-overheidsactoren door inspiratie te bieden voor nieuwe partnerschappen tussen overheids- en niet-overheidsactoren, door het intercollegiale leren en het delen van opleiding en advies tussen niet-overheidsactoren te faciliteren, door meer financiering beschikbaar te stellen en door de **toegang daartoe te vereenvoudigen**.

2.2.1. De term „niet-overheidsactoren” verwijst naar actoren die geen partij zijn bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC). Deze brede interpretatie omvat verschillende soorten bedrijven, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, evenals micro-ondernemingen, investeerders, coöperaties, steden en regio's, vakbonden, gemeenschappen en burgerverenigingen, geloofsverenigingen, jeugdorganisaties en andere niet-gouvernementele organisaties.

2.2.2. Het voorgestelde ED-NSCA-proces zou de toegang tot financiering voor niet-overheidsactoren moeten ondersteunen. Dit zou onder andere het volgende moeten inhouden:

- in kaart brengen van financieringskansen;
- geven van advies over financierbare plannen;
- nagaan hoe de bestaande financiële waardeketen (zowel die van de overheid als het bedrijfsleven) voorziet in financiering voor klimaatinvesteringen die niet-overheidsactoren willen doen;
- analyseren van de mogelijkheden voor een adequate distributie van de financiering aan kleinschalige, potentieel transformatieve projecten;
- analyseren van de huidige dialoog- en overlegprocedures met niet-overheidsactoren, teneinde nieuwe technieken en best practices te ontwikkelen om het gebruik van bestaande Europese en internationale financiering te bevorderen;
- ervoor pleiten dat het komende meerjarig financieel kader van de EU ten dienste staat van de hogere klimaatambities van niet-overheidsactoren en maatregelen van deze actoren stimuleert;
- verkennen van innovatieve financiering (peer-to-peerfinanciering, crowdfunding, microfinanciering, groene obligaties enz.).

⁽¹⁾ Advies van het EESC over de vorming van een coalitie van het maatschappelijk middenveld en subnationale overheden om de toezeggingen in de Overeenkomst van Parijs na te komen (PB C 389 van 21.10.2016, blz. 20).

⁽²⁾ Advies van het EESC over de bevordering van klimaatmaatregelen van niet-overheidsactoren (PB C 227 van 28.6.2018, blz. 35).

⁽³⁾ Studie van het EESC over een „Toolbox voor multistakeholder-klimaatpartnerschappen — een beleidskader om klimaatmaatregelen van onderaf te stimuleren”.

2.3. Klimaatfinanciering kan op verschillende manieren worden omschreven, maar de vaste commissie voor Financiën van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC) hanteert de volgende definitie: financiering die is gericht op beperking van emissies, afname van de broeikasgasuitstoot en vermindering van de kwetsbaarheid van mensen en ecosystemen voor de negatieve gevolgen van de klimaatverandering en vergroting van hun weerbaarheid daartegen.

2.4. Dit advies gaat over klimaatfinanciering in relatie tot de EU-lidstaten en de actoren die geen partij zijn bij het UNFCCC uit deze landen, waarmee maatschappelijke organisaties, gemeenten en lokale overheden toegang kunnen krijgen tot de nodige financiële instrumenten om bij te dragen aan de uitwerking en uitvoering van projecten, initiatieven en activiteiten voor de beperking van emissies en het klimaatbestendig maken van gemeenschappen.

2.5. Dit advies mag niet los worden gezien van dat over klimaatrechtvaardigheid⁽⁴⁾, want er dient voor te worden gezorgd dat de armsten en meest kwetsbaren in de samenleving niet onevenredig worden belast met de kosten van klimaatmaatregelen.

2.6. De financiering van de eerste stappen van de transitie naar een koolstofarme economie en van aanpassings- en mitigatiebeleid is essentieel voor een eerlijke overgang en om de uitvoering van maatregelen in de praktijk te versnellen.

2.7. Het kan lastig zijn om voor micro- en kleine projecten bedragen van 2 000 tot 250 000 EUR te krijgen. Er zijn efficiënte mechanismen nodig om te waarborgen dat ook kleinschalige, vanuit de gemeenschap geleide acties met behulp van klimaatfinanciering hun transformatieve potentieel kunnen verwezenlijken.

2.8. De EU heeft de afgelopen tien jaar met succes een reeks financieringsmechanismen ontwikkeld om aan zulke behoeften tegemoet te komen — het EIDHR-programma voor democratie en mensenrechten, het GCCA (Wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering), de financiële instrumenten voor medefinanciering en decentrale samenwerking door ngo's — waarop geschikte klimaatinstrumenten zouden kunnen worden gebaseerd.

3. Vastgestelde problemen

Achtergrond

3.1. Het EESC onderschrijft nadrukkelijk de Agenda 2030 van de Verenigde Naties voor duurzame ontwikkeling en de Overeenkomst van Parijs. Toch leidt ons huidige traject er in het beste geval toe dat de temperatuurstijging tot 3 °C beperkt blijft, wat veel hoger is dan hetgeen in de Overeenkomst van Parijs is vastgelegd. De omslag naar duurzaamheid vergt grote inspanningen en belangrijke investeringen. De totale jaarlijkse gemiddelde energiegerelateerde investeringen in trajecten om de opwarming van de aarde tot 1,5 °C te beperken en de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten, worden voor de periode 2015-2050 geraamd op 900 miljard USD (speciaal verslag van de IPCC over de effecten van de opwarming van de aarde met 1,5 °C ten opzichte van de pre-industriële niveaus).

3.2. Hoewel de vereiste investeringen om de klimaatverandering een halt toe te roepen, hoog zijn, bedragen ze niet zoveel als de investeringen die de laatste jaren noodzakelijk waren om de instortende financiële sector te redden. Daartoe werd 2,5 biljoen EUR gemobiliseerd. De mogelijke ineenstorting van de ecosystemen die het fundament vormen van ons bestaan, rechtvaardigt op zijn minst een gelijkwaardig antwoord.

3.3. Te vaak is de discussie over klimaatfinanciering gericht op het creëren van nieuwe expliciete financieringslijnen, terwijl op grond van de Overeenkomst van Parijs alle geldstromen in overeenstemming moeten worden gebracht met een traject naar broeikasarme en klimaatbestendige ontwikkeling.

3.4. Het partnerschap van Marrakesh en het mondiale klimaatactieplan bieden mogelijkheden om niet-overheidsactoren bij het formele UNFCCC-proces te betrekken. Bij de vormgeving van financieringspakketten is het geen aandachtspunt om acties in de EU in kaart te brengen en deze te financieren teneinde de mogelijke impact ervan te maximaliseren.

3.5. De vooruitgang die op het gebied van de financiering van de strijd tegen de opwarming van de aarde en de gevolgen ervan is geboekt, is ontoereikend. De Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering maakt in haar laatste verslag⁽⁵⁾ duidelijk dat het vijf voor twaalf is en er het komende decennium drastische maatregelen nodig zijn om de gevolgen beheersbaar te houden. Duurzame financiën en een duurzame economie moeten bovenaan op de politieke agenda staan, met name middels een duidelijke, stabiele en stimulerende wetgeving.

⁽⁴⁾ Advies van het EESC over klimaatrechtvaardigheid (PB C 81 van 2.3.2018, blz. 22).

⁽⁵⁾ Speciaal verslag van de IPCC over de effecten van de opwarming van de aarde met 1,5 °C ten opzichte van de pre-industriële niveaus (oktober 2018).

3.6. Het is niet voldoende om een bepaald percentage van de begroting te bestemmen voor klimaatfinanciering als een ander deel van het geld naar milieuvervuilende activiteiten gaat. Er dient te worden gelet op de klimaatimpact van alle uitgaven gezamenlijk. In een werkdocument raamt het Internationaal Monetair Fonds de directe en indirecte subsidies die wereldwijd naar fossiele energie gaan op 5,3 biljoen USD per jaar, wat neerkomt op ruim 15 miljard USD per dag. Zelfs met het geplande Groene Klimaatfonds, ten belope van 100 miljard USD per jaar, kunnen de negatieve gevolgen van deze subsidies niet worden gecompenseerd.

3.7. De energietransitie zal zich niet op tijd en conform de verbintenissen van de EU in het kader van de Overeenkomst van Parijs kunnen voltrekken, als de politiek geen aandacht schenkt aan het vraagstuk energiarmonoede. De financiële en sociale kosten en baten van de overschakeling van Europa op duurzame energie dienen eerlijk over alle bestuursniveaus en marktpartijen, waaronder de burgers, te worden verdeeld. Uit de wetenschappelijke studie Heat Roadmap Europe ⁽⁶⁾ blijkt dat Europa in staat is om tussen nu en 2050 met behulp van bestaande technologieën zijn broeikasgasuitstoot op een betaalbare en kostenefficiënte manier met 86 % te verminderen ten opzichte van 1990.

3.8. Uit het ter voorbereiding van dit advies gedane onderzoek bleek dat er weinig gegevens voorhanden zijn over de speciaal voor klimaatbeleid bestemde financieringsstromen in de lidstaten. Het is moeilijk na te gaan of fondsen worden opgedeeld in kleinere, toegankelijke geldpotjes en wat het transformatieve effect van de financiering is. Het gebrek aan monitoring en rapportage vergroot de ambiguïteit van de problematiek en staat de ontwikkeling van doeltreffende oplossingen in de weg.

Toegang voor bedrijven, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen

3.9. Toegang tot financiering blijft een van de grootste uitdagingen voor alle soorten niet-overheidsactoren, waaronder grotere bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, die daarbij op allerlei problemen stuiten. Het gaat daarbij niet alleen over de beschikbaarheid van meer en aanvullende financiering, maar ook over de duidelijkheid van bestaande financieringsmechanismen.

3.10. Bovendien is het lastig om te bepalen wat „groene investeringen” zijn. Investeerders hechten vooral belang aan risico's en rendement en vinden het moeilijk om de potentiële klimaatgevolgen van een voorgesteld project en de slaagkansen ervan te beoordelen. Particuliere kredietverleners zullen terughoudend staan tegenover de financiering van een project als voor hen niet duidelijk is welke investeringsrisico's en mechanismen om die risico's te verminderen er zijn, met andere woorden als garanties ontbreken.

Toegang voor lokale en regionale overheden

3.11. Factoren die de toegang tot financiering voor subnationale overheden beperken zijn onder meer: lage kredietratings, beperkte mogelijkheden om aan particuliere middelen te komen vanwege de te kleine omvang van de markt voor investeringen in koolstofarme infrastructuur en onaantrekkelijke risico-rendementprofielen, en door de nationale overheid opgelegde beperkingen ten aanzien van de mogelijkheid om op de particuliere markt te lenen en de bedragen die kunnen worden geleend.

Toegang voor gemeenschapsinitiatieven

3.12. In Europa bestaan op dit moment vele duizenden plaatselijke initiatieven op het gebied van klimaatverandering en duurzaamheid. Deze kunnen een aanzienlijke bijdrage leveren aan de klimaat-, energie- en duurzaamheidsdoelstellingen van de EU, maar ze zijn meestal afhankelijk van vrijwilligers, en een groot obstakel voor de ontwikkeling en opschaling ervan is het gebrek aan financiering en professionele ondersteuning. Vaak zijn maar heel bescheiden bedragen nodig, maar zonder die middelen hebben de initiatieven het lastig om vooruitgang te boeken en projecten te lanceren. Het transformatieve potentieel van deze initiatieven wordt niet aangeboden.

3.13. In veel gevallen is het voor lokale initiatieven lastig om conventionele financieringsbronnen te gebruiken. Vaak is het minimale aan te vragen bedrag aan financiering te hoog en overstijgt dat in ruime mate de behoeften en beheerscapaciteit van de kleinschalige, plaatselijke initiatieven. Vereisten inzake medefinanciering creëren nog meer belemmeringen.

3.14. Kleinere actoren noemen onder meer het voldoen aan de financieringsvereisten, administratieve rompslomp en ingewikkelde procedures als problemen om toegang te krijgen tot financiering. Ook al zijn hun individuele projecten en initiatieven klein, het cumulatieve effect ervan kan aanzienlijk zijn. Bovendien zal sprake zijn van veel plaatselijke, bijkomende baten en voordelen als kleine, gemeenschapsgerichte programma's adequaat worden gefinancierd.

⁽⁶⁾ Programma voor onderzoek en innovatie Horizon 2020 onder subsidieovereenkomst nr. 695989 — Heat Roadmap Europe.

3.15. De meeste, zo niet alle financiering is projectgericht en komt niet tegemoet aan de behoeften aan middelen voor procesondersteuning op de verschillende niveaus, van gemeenschapsorganisatie en capaciteitsopbouw op lokaal niveau tot netwerkvorming, uitwisseling en platformontwikkeling op regionaal, nationaal en Europees niveau. Financiële steun daarvoor zou de mate van betrokkenheid van burgers en gemeenschappen bij klimaatactie aanzienlijk kunnen vergroten en zou ervoor helpen zorgen dat er voldoende organisatorische capaciteit en samenwerking is om opschaling mogelijk te maken en bij te dragen aan beleidsontwikkeling.

Toegang tot financiering voor innovatie

3.16. Ook beginnende ondernemers stuiten op allerlei obstakels: moeilijke toegang tot financiering, gebrek aan kennis en ervaring, lastig toegankelijke markten en problemen om op te schalen na de start-upfase. De financiering van innovatie is cruciaal om de klimaatcrisis het hoofd te bieden, maar evenzeer nodig zijn innovatieve financieringsmechanismen en dito tenuitvoerlegging daarvan. Initiatieven zoals EIT Klimaat-KIG zijn erop gericht om deze problemen aan te pakken door de klimaatproblematiek op de financiële markten te mainstreamen, informatie over klimaatrisico's te democratiseren en investeringen in innovatieve start-ups te ondersteunen.

4. Voorgestelde oplossingen

4.1. Het EESC stelt voor om op EU-niveau een soort forum voor klimaatfinanciering op te richten met een decentraal netwerk. Daarin zouden alle betrokken partijen moeten zijn vertegenwoordigd. Zij zouden gezamenlijk een antwoord moeten formuleren op de in dit advies beschreven problemen. Het forum zou ook moeten fungeren als aanjager voor de ontwikkeling van de benodigde, in dit advies genoemde mechanismen.

4.2. Het forum voor klimaatfinanciering zou tevens de functie moeten hebben van dialoogplatform om heel veelbelovende en doeltreffende oplossingen van niet-overheidsactoren onder de aandacht te brengen van particuliere en institutionele investeerders. Verder zou het in de lidstaten en elders sterk moeten focussen op opschaling en replicatiepotentieel met het oog op een maximale impact. Het EESC, met zijn netwerk van Europese maatschappelijke organisaties, is bij uitstek geschikt om deel uit te maken van een forum voor klimaatfinanciering; het kan de problemen van lokale actoren met toegang tot financiering verwoorden.

4.3. Doeltreffende communicatie is onmisbaar voor het welslagen van iedere strategie om de problemen rond klimaatfinanciering aan te pakken. Communicatie moet in alle richtingen plaatsvinden, waarbij de doelgroep duidelijk moet worden afgebakend en financieringsmogelijkheden en de toegankelijkheid van financiering in adequate, nauwkeurige en passende bewoordingen moeten worden beschreven.

4.4. De Europese Commissie en andere EU-instellingen zouden richtsnoeren moeten opstellen voor niet-overheidsactoren over het gebruik van bestaande financieringsmechanismen. Er moet een systeem komen dat de diverse voor klimaatacties van niet-overheidsactoren beschikbare financieringsbronnen inventariseert, analyseert, samenvat en voorlichting daarover geeft. Dat kan worden gebaseerd op de werkzaamheden die het Europees Comité van de Regio's momenteel verricht met het oog op de ontwikkeling van een toolkit met begrijpelijke informatie voor lokale en regionale overheden over de voor klimaatactie beschikbare middelen en financiering.

4.5. Verder is een monitoringmechanisme nodig dat de voor klimaatbeleid bestemde financieringsstromen duidelijk in kaart brengt, obstakels definieert en praktische oplossingen aanreikt om die uit de weg te ruimen. Dit is een heel noodzakelijke eerste stap. Het in kaart brengen van financieringsstromen is ook cruciaal om inzicht te krijgen in de belemmeringen die de toegang tot financiering voor kleine niet-overheidsactoren in de weg staan, en om na te gaan in welke mate positieve klimaatacties niet worden benut die wel deel zouden moeten uitmaken van het mondiale klimaatactieplan.

4.6. Het EESC roept de EU op om een voorttrekkersrol te vervullen door een model te verschaffen voor het benutten van de bijdrage van niet-overheidsactoren aan de klimaatdoelen. Met name de kleinere Europese niet-overheidsactoren op klimaatgebied rekenen op de hulp van de EU-instellingen om van speciale klimaatfondsen te kunnen profiteren en via vereenvoudigde procedures en rapportage betere toegang tot financiering te kunnen krijgen. Dat laatste zou het gemakkelijker maken om veel acties te ondersteunen die in de strijd tegen de klimaatverandering tot nu toe geen erkenning krijgen. Zo zou voor projecten van geringe waarde (bijv. < 50 000 EUR) een vereenvoudigd aanvraag- en rapportageformulier (beide van max. 1 blz.) kunnen worden ingevoerd.

4.7. Er bestaat behoefte aan extra financiering in de vorm van kleinschalige subsidies, zonder belemmerende medefinancieringspercentages, met eenvoudige aanvraag- en rapportageprocedures, speciaal bestemd voor plaatselijke klimaat- en duurzaamheidsinitiatieven. Ook zouden mechanismen kunnen worden uitgewerkt om projecten te clusteren, teneinde de toegang tot financiering te vergemakkelijken en de impact daarvan te vergroten. Dergelijke instrumenten moeten dringend worden ontworpen.

4.8. Er zou een steunmechanisme moeten worden ontwikkeld waarmee de indieners van projecten bij het zoeken naar financiering gebruik kunnen maken van expertise, zodat ze projecten adequaat ontwerpen en onder de aandacht brengen.

4.9. Op EU-niveau moet een algemene discussie van de grond komen over innovatieve financieringsmechanismen. Daarbij moeten niet-overheidsactoren van begin af aan bij worden betrokken teneinde de toekenningscriteria eenvoudig en duidelijk te houden.

4.10. In het algemeen moet er een nauwere samenwerking komen tussen gevestigde klimaat- en duurzaamheidsfondsen, financieringsprogramma's en niet-overheidsactoren: een kwestie van kennisdeling, communicatie en dialoog. Een forum voor klimaatfinanciering kan dit faciliteren.

4.11. Financiële maatregelen kunnen ook een stimulans vormen voor acties en klimaatvriendelijk gedrag van niet-overheidsactoren. Belastingvoordelen op nationaal niveau kunnen bijvoorbeeld koolstofarme productie in de hand werken en de deelname van niet-overheidsactoren aan klimaatbeleid bevorderen.

4.12. De uitwerking van het nieuwe meerjarig financieel kader van de EU biedt wellicht kansen voor bottom-upklimaatacties van niet-overheidsactoren, die eraan kunnen bijdragen om de klimaatbeloften van de EU uit de Overeenkomst van Parijs na te komen. In dit verband dringt het EESC erop aan om de EU-uitgaven voor de klimaatdoelen met ten minste 40 % te verhogen ⁽⁷⁾. Ook pleit het voor een snelle uitfasering van de subsidies voor fossiele brandstoffen en is het tegen directe of indirecte (mede)financiering van fossiele energie via Europese fondsen.

4.13. Er dient een klimaattoets te worden ontwikkeld om te waarborgen dat met overheidsuitgaven geen activiteiten worden gesteund die de klimaatcrisis verergeren. Ook particuliere financieringsprogramma's zouden aan zo'n toets moeten worden onderworpen. De toewijzing van specifieke middelen voor klimaatfinanciering mag niet betekenen dat de andere delen van de begroting of financiering worden besteed aan activiteiten die een averechts effect hebben op de klimaatdoelen. De in artikel 2.1c van de Overeenkomst van Parijs geformuleerde doelstelling moet worden verwezenlijkt.

4.14. Het belangrijkste financiële instrument van de EU ter ondersteuning van lokale ontwikkeling vanaf de basis is vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling (CLLD). Dat is bij uitstek geschikt voor de financiering van bottom-upinitiatieven omdat het de mogelijkheid biedt ondersteuning en subsidies te geven die zijn afgestemd op de lokale omstandigheden. Het EESC heeft in december 20017 een advies uitgebracht over de voordelen van CLLD voor geïntegreerde lokale en plattelandsontwikkeling ⁽⁸⁾, waarin het bij de Europese Commissie aandrang op onderzoek en grondige analyse van de mogelijkheden om op EU-niveau een reservefonds voor CLLD in het leven te roepen. Los daarvan raadde het de Europese Commissie aan ervoor te zorgen dat alle lidstaten beschikken over een nationaal CLLD-fonds met bijdragen uit alle vier de ESI-fondsen (Elfpo, EFRO, ESF en EFMZV). Deze CLLD-structuur zou een van de manieren kunnen zijn om de in paragraaf 2.7 genoemde micro- en kleine projecten te ondersteunen.

4.15. Om de hele financiële waardeketen duurzamer te maken, steunt het EESC het in maart 2018 goedgekeurde actieplan van de Commissie voor het financieren van duurzame groei ⁽⁹⁾. Het heeft in een aantal adviezen concrete aanbevelingen voor dit actieplan uitgewerkt ⁽¹⁰⁾.

Brussel, 12 december 2018.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Luca JAHIER

⁽⁷⁾ Advies van het EESC over het Europees Pact voor financiën en klimaat (PB C 62 van 15.2.2019, blz. 8).

⁽⁸⁾ Advies van het EESC over de voordelen van vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling (CLLD) voor geïntegreerde lokale en plattelandsontwikkeling (PB C 129 van 11.4.2018, blz. 36).

⁽⁹⁾ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Actieplan: duurzame groei financieren.

⁽¹⁰⁾ Adviezen van het EESC over het actieplan: duurzame groei financieren (PB C 62 van 15.2.2019, blz. 73), duurzame financiering: taxonomie en benchmarks (PB C 62 van 15.2.2019, blz. 103) en duurzaamheidsverplichtingen van institutionele beleggers en vermogensbeheerders (PB C 62 van 15.2.2019, blz. 97).